शबरः काक्षीवतः। गावः। त्रिष्टुप्

मयोभूर्वातौ अभि वातूस्रा ऊर्जस्वतीरोषधीरा रिशन्ताम्।

पीर्वस्वतीर्जीवर्धन्याः पिबन्त्ववसायं पद्धते रुद्र मृळ॥ १०.१६९.०१

मयोभूः- सुखकरः। वातः- वायुः प्राणः। उस्राः- धेनूश्चिद्रश्मीन्। अभि वातु- अभिगच्छतु। कर्जस्वतीः- शक्तिमतीः। ओषधीः- वीरुधो भौमभोगान्। आ रिशन्ताम्- आस्वादयन्तु। पीवस्वतीः- पोषणकराणि। जीवधन्याः- जीवोदकानि। पिबन्तु- अनुभवन्तु। पद्वते- गतियुक्ताय। अवसाय-रक्षणाय। अव रक्षणादौ। रुद्र- वेगाधिदैवत। मृळ- सुखय॥१॥

याः सर्रूपा विरूपा एकरूपा यासामग्निरिष्ट्या नामानि वेदे।

या अङ्गिरसस्तर्पसेह चक्रुस्ताभ्यः पर्जन्य महि शर्मे यच्छ॥ १०.१६९.०२

याः। सरूपाः- समानरूपाः। विरूपाः- नानाविधरूपाः। एकरूपाः। यासाम्। नामानि। इष्ट्या-एषणया। अग्निः। वेद- जानाति। याः। अङ्गिरसः- अङ्गनशीलाः। तपसा- तपः। इह- अत्र। चक्रः- कृतवत्यः। ताभ्यः- ताभ्यो धेनुभ्यश्चिद्रश्मिभ्य इति भावः। पर्जन्य- वृष्ट्यिधदैवत। महि-महत्। शर्म- भद्रम्। यच्छ- देहि ॥२॥

या देवेषु तन्वश्मैरेयन्त यासां सोमो विश्वा रूपाणि वेदे।

ता अस्मभ्यं पर्यसा पिन्वमानाः प्रजावतीरिन्द्र गोष्ठे रिरीहि॥ १०.१६९.०३

याः। देवेषु- देवतासु। तन्वम्- रूपम्। ऐरयन्त- प्रेरयन्ति। यासाम्। विश्वा- सर्वाणि। रूपाणि। सोमः- रसाधिदेवता। वेद- जानाति। ताः। अस्मभ्यम्- नः। पयसा- क्षीरेण तदुपलक्षितचिद्रिक्षमसारेण ज्ञानेन। पिन्वमानाः- वर्धमानाः। प्रजावतीः- सन्तितयुक्ताः। इन्द्र- परमेश्वर। गोष्ठे- तासां निलयने। रिरीहि- गमय। री गतिरेषणयोः॥३॥

प्रजापितर्मह्यमेता रराणो विश्वेर्दिवैः पितृभिः संविदानः।

श्चिवाः सुतीरुपं नो गोष्ठमाकुस्तासां वयं प्रजया सं सदिम॥ १०.१६९.०४

प्रजापितः- हिरण्यगर्भः। मह्मम्- मे। एताः- धेनृः। रराणः- प्रयच्छन्। विश्वैः- सर्वैः। देवैः। पितृभिः। संविदानः- ऐकमत्यः सन्। शिवाः- भद्राः। सतीः- साध्वीः। नः- अस्माकम्। गोष्ठम्-व्रजम्। उप अकः- करोतु। तासाम्। वयम्। प्रजया- सन्तत्या। सं सदेम- सङ्गच्छेमिहि ॥४॥

